O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olindi:
№ БД 60420200
2024-yil “10” 15

“TASDIQLAYMAN”
SamDU rektori:
_____ R.I.Xalmuradov
2024-yil “__” _____

Mikroiqtisodiyot va makroiqtisodiyot

FAN DASTURI
Kunduzgi bo‘lim uchun

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	420000 – Huquq
Ta’lim yo‘nalishi:	60420200 – Davlat va jamiyat boshqaruvi

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi	O‘quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
MIKIQT11210	2024-2025	1, 2	10

Fan/modul turi	Ta’lim tili	Haftadagi dars soatlari
Majburiy	O‘zbek	4

	Fan nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	
1.	Mikroiqtisodiyot va makroiqtisodiyot	128	172	1.

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	**I. FANNING MAZMUNI** **Fanni o‘qitishdan maqsad** - talabalarda zamonaviy bozor iqtisodiyotining ishlashi va rivojlanishining ham nazariy, ham amaliy tomonlarini o‘rgatish hamda bozor sub’ektlarning iqtisodiy faoliyatini o‘rganish bo‘yicha tushuncha, bilim va ko‘nikma xosil qilishdan iborat. Shuningdek, talabalarga bozor iqtisodiyoti qonunlarini, bozor sub’ektlarining turli bozor tuzilmalaridagi harakat faoliyatini, ularning faoliyatiga ta’sir qiluvchi omillarni, istemolchining bozordagi harakatini, iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish kabi masalalarni, bozordagi talab va taklif to‘g‘risidagi statistik ma’lumotlar asosida bozorni tahlil qilish va xulosalar chiqarishni, davlatning bozor iqtisodiyotiga aralashuvi oqibatlarini tahlil qilish asosida xulosalar chiqarishni o‘rgatishdan iborat. **Fanning vazifasi** - Fan va ta’lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda innovatsiyalarni ta’lim tizimiga keng jalb etish, zamonaviy axborot-kommunikasiya tizimidan keng foydalanish.

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari) **II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**	
Mashg‘ulotlar shakli: ma’ruza (M)	
M1	**Mikroiqtisodiyot fanining predmeti, maqsadi va vazifalari** Iqtisodiy omillarning cheklanganligi. Cheklangan omillami taqsimlash. Iqtisodiy omillami taqsimlashda narxlaming ahamiyati. Mikroiqtisodiyot fanining predmeti, maqsad va vazifalari. Ijobiy mikroiqtisodiyot. Normativ mikroiqtisodiyot. Mikroiqtisodiyot obyekti. Mikroiqtisodiyot subyektlari. Mikroiqtisodiyotning tadqiqot usullari. Mikroiqtisodiy modellar.
M2	**Iqtisodiy bazis tushunchalar** Iqtisodiy ehtiyoj. Real ehtiyoj. Noreal ehtiyoj. Iqtisodiy ne’matlar. Bir-birini o’rnini bosuvchi ne’matlar. Iqtisodiy resurslar (ishlab chiqarish omillari). Tadbirkorlik qobiliyati. Ishlab chiqarish imkoniyatlari va ulardan foydalanish. Pozitiv va normativ tahlil. Tovarlar oqimi modeli. Kichik doiraviy aylanish.
M3	**Talab va taklif tahlili asoslari** Talab tushunchasi. Talab egri chizig‘i. Talab funksiyasi. Bir omilli va ko‘p omilli talab funksiyalari. Talabga ta’sir qiluvchi omillar. Talab miqdorining o‘zgarishi. Talabning o‘zgarishi. Taklif va taklif miqdori. Taklif egri chizig‘i. Taklif funksiyasi. Bir omilli va ko‘p omilli taklif funksiyalari. Taklifga ta’sir qiluvchi omillar. Taklif miqdorining o‘zgarishi. Taklifning o‘zgarishi. Talab va taklif qonunlari.
M4	**Bozor muvozanati. Maksimal va minimal narxlar** Muvozanat tushunchasi. Bozor muvozanati. Muvozanatli narx. Muvozanatli mahsulot miqdori. Muvozanat nuqtasi. Bozoming muvozanatli holatini tiklash xususiyati. Bozor muvozanatining o‘zgarishi va unga ta’sir qiluvchi omillar. Narxga ko‘ra bozoming muvozanatini ta’minlash modeli. Miqdorga ko‘ra bozorning muvozanatini ta’minlash modeli (Valras modeli, Marshall modeli, to‘rsimon model).
M5	**Talab va taklif elastikligi.** Elastiklik tushunchasi. Elastiklik koeffisienti. Talabni narxga ko‘ra elastikligi. Talab funktsiyasi uchun elastiklik koeffitsientini hisoblash. Yoysimon elastiklik. Elastik va elastik bo‘lmagan talab. Absolyut elastik va absolyut elastik bo’lmagan talab. Talab elastikligiga ta’sir qiluvchi omillar. Talabning iste’molchi daromadiga ko'ra elastikligi. Kesishgan talab elastikligi. Kesishgan talab elastikligi koeffitsientini hisoblash. Normal tovarlar. Past toifali, oliy toifali va birlamchi ehtiyoj tovarlar. Engel chiziqlari. Elastiklik nazariyasining amalda qo’llanilishi. Sotuvchi daromadini talab elastichligiga ko‘ra tahlil qilish.

M6	**Iste'molchi tanlovi nazariyasi** Iste'molchilar. Iste'molchilaming ortiqligi. Iste'molchi ortiqligini o'lchashda talab egri chizig'idan foydalanish. Minimal narx va iste'molchi ortiqligi. Ishlab chiqaruvchilaming xarajatlari. Ishlab chiqaruvchilaming xarajatlari va sotishga tayyorlik. Ishlab chiqaruvchilar ortiqligi. Ishlab chiqaruvchi ortiqligini hisoblashda taklif chizig'idan foydalanish. Maksimal narxlar va ishlab chiqaruvchilar ortiqligi. Bozorlar samaradorligi. Bozor samaradorligi va bozor kamchiliklari.
M7	**Daromad samarasi va almashtirish samarasi** «Daromad-iste'mol» chizig'i. Normativ va past toifali tovarlar uchun Engel chiziqlari. «Narx-iste'mol» chizig'i. Normal va Giffen tovarlari uchun talab chizig'i. Normal tovar uchun daromad samarasi va almashtirish samarasi, umumiy samara. Past toifali tovarlar uchun daromad samarasi va almashtirish samarasi. Almashtirish samarasini va daromad samarasini amalda qo'llash. Past toifali tovarlar. O'mini bosuvchi va to'ldiruvchi tovarlar.
M8	**Bozor va tavakkalchilik** Noaniqlik va tavakkalchilik. Ehtimollik tushunchasi. Ehtimolning turlari. Noaniqlik sharoitida tanlash. Tavakkalchilikning vujudga kelish sabablari. Tavakkalchilik o'lchovi. Kutiladigan miqdor. Chetlanish. Tavakkalchilikka bo'lgan munosabat. Tavakkalchilikka moyillik. Tavakkalchilikka moyil bo'lmagan holat. Tavakkalchilikka befarqlik. Tavakkalchilikni pasaytirish yo'llari. Korxonalaming faoliyat sohalarini va ishlab chiqaradigan mahsulotlar turini kengaytirish (diversifikatsiyasi). Sug'urta qilish. Tavakkalchilikni qo'shish. Tavakkalchilikni taqsimlash. Assimetrik axborotlashgan bozor. Mahsulot sifati noaniqligi. Ma'naviy tavakkalchilik. Bozordagi assimetrik axborotlami yo'qotish yo'llari. Bozor signallari. Auktsionlar. Olib sotarlik va uni iqtisodiyotdagi o'rni.
M9	**Ishlab chiqarish nazariyasi** Ishlab chiqarish tushunchasi. Ishlab chiqarish texnologiyasi. Ishlab chiqarish omillari va ularning turlari. Ishlab chiqarish funktsiyasi tushunchasi.Izokvanta tushunchasi. Izokvantalar kartasi va uning xususiyatlari. Izokvantaning yotiqlik burchagi. Qisqa va uzoq muddatlardagi ishlab chiqarish. Bir o'zgaruvchan omil (mehnat) asosida ishlab chiqarishni tashkil etish.O'zgaruvchi omilning yalpi o'rtacha, chekli mahsulotlari va ular o'rtasidagi bogiiqlik. Kapitalning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli mahsuloti. Ishlab chiqarish omillari chekli mahsuldorligining kamayish qonuni. Ishlab chiqarish omillarining o'zaro almashuvi. Chekli texnologik almashtirish normasi.
M10	**Ishlab chiqarish xarajatlari** Xarajatlar tushunchasi. Muqobil xarajatlar. Umumiy daromad, umumiy xarajat va foyda. Buxgalteriya foydasi va iqtisodiy foyda. Ishlab chiqarish va xarajatlar. Ishlab chiqarish funksiyasi. Ishlab chiqarish funksiyasi va umumiy xarajat. Ishlab chiqarish jarayonidagi har qanday xarajatning chekli mahsuloti. Kamayib boruvchi chekli mahsulot. Umumiy xarajat egri chizig'i. Xarajatning turli o'lchovlari. Doimiy va o'zgaruvchi xarajatlar. O'rtacha va chekli xarajatlar.O'rtacha umumiy xarajat. O'rtacha doimiy xarajat. O'rtacha o'zgaruvchi xarajat. Xarajat egri chiziqlari va ularning shakllari.U-shaklidagi o'rtacha umumiy xarajat. Samarali hajm. Chekli xarajat va o'rtacha umumiy xarajat o'rtasidagi bog'liqlik. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi xarajatlar. Qisqa muddatli va uzoq muddatli davrdagi o'rtacha umumiy xarajatlar o'rtasidagi bog'liqlik.
M11	**Raqobatlashgan va nomukammal bozorlardagi firmalar faoliyati** Raqobat tushunchasi. Raqobatlashgan bozor.Raqobatlashgan bozoming belgilari. Raqobatlashgan firmaning daromadi. Raqobatlashgan firmaning yalpi, O'rtacha va chekli daromadlari. Firma foydasi. Foydani maksimallashtirish va raqobatli firmaning taklif egri chizig'i. Chekli xarajatlar egri chizigi va firmaning taklif hajmi haqidagi qarori. Raqobatlashgan bozorda taklif egri chizig'i. Qisqa muddatli davr: firmalaming doimiy soni va bozor taklifi. Uzoq muddatli davr: kirish va chiqish orqali bozor taklifi. Qisqa va uzoq muddatlarda talabdagi o'zgarishlar. O'rtacha uzoq muddatli xarajat va uning xususiyatlari. Tarmoqning muvozanat holati. Tarmoqning taklifi. Xarajatlari o'sayotgan tarmoqning taklif chizig'i. Xarajatlari o'zgarmas bo'lganda tarmoqning taklif chizig'i. Xarajatlari kamaygan tarmoqning taklif chizig'i. Tarmoqning kengayish mexanizmi. Firmaning samarali hajmi. Ishlab chiqarish ko'lami. Samarali ishlab chiqarish ko'lami. Samarasiz ishlab

	chiqarish ko'lami.O'zgarmas samarali ishlab chiqarish ko'lami. Nomukammal bozor tushunchasi.
M12	**Raqobat va yakka hokimlik** Monopoliya resurslari. Monopoliyaning o'ziga xos belgilari. Tabiiy monopoliya. Monopol bozoriarda ishlab chiqarish. Monopol bozoriarda narxlar. Monopol bozoriarda ishlab chiqarish va narxlar o'matishdagi qarorlar. Monopoliyalarda chekli daromad. Monopolist foydasi. Monopoliyda foydani maksimallashtirish. Narx diskriminatsiyasi. Monopoliyaga qarshi qonunchilik. Davlatning monopoliyalarga qarshi siyoati: Sherman qonuni, Kleyton qonuni. Monopolistik raqobat tushunchasi. Monopolistik raqobat bozorining xususiyatlari. Turli mahsulotlar bilan raqobat. Qisqa muddatli davrdagi monopolistik raqobatdosh korxona. Uzoq muddatli muvozanat Monopolistik raqobat va jamiyat farovonligi. Monopolistik raqobat bozorida tovar narxi va ishlab chiqarish hajmini aniqlash. Monopolistik raqobat bozori samaradorligi.
M13	**Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish** Bozor munosabatlari va mehnat resurslaridan foydalanish ko'rsatkichlari. Respublikada mehnatga layoqatli aholining ish bilan bandligini ta'minlash va uning ko'lamini oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar. YOllanma ishchilarning optimal sonini aniqlash. Mehnatning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli daromadliligi. Mehnat qaytimi. Mehnat sig'imi. Mehnat samaradorligi. Mehnat unumdorligining kamayish qonuni. Mehnat resurslariga bo'lgan talab. Mehnat resurslari taklifi. Raqobatlashgan mehnat bozori va mehnat bozori muvozanati. Mehnat qilish va dam olish o'rtasidagi bog'liqlik. Ish haqi o'sishining dam olish vaqti bilan ishlash vaqti o'rtasidagi nisbatga ta'siri. Mehnat bozorida monopsoniya bo'lgan hol. Ish haqi minimumi. Minimal ish haqi va muvozanat ish haqi o'rtasidagi farqlar va ularning oqibatlari. Mehnat bozoriga kasaba uyushmalarining ta'siri. Monopoliya shaklidagi mehnat bozori. Mehnat bozorida ikki tomonlama monopoliya. Ish haqi stavkalarining tabaqalashuvi. Iqtisodiy renta. Korxonada mehnatni tashkil etishning ilg'or shakllari. Ish haqi va mehnat unumdorligi. Axoli daromadlari. Daromadlarni tabaqalanishi. Axoli daromadlari tabaqalanishini Djin koeffitsenti bo'yicha baholash.

M14	**Kapital qo'yilmalar va kapital bozori** Asosiy va aylanma kapital mablag'lark. Ssuda foizi. Loyiha tushunchasi. Mamlakatni modernizatsiya qilishda investitsiyalar va ularning ahamiyati. YAlpi investitsiyalash. Investitsiyani qoplash. Sof investitsiya tushunchasi. Chekli sof qoplash. CHekli ichki qoplash. CHekli qoplash normasi koeffitsienti. Uzoq muddatli oraliqdagi investitsiya. Jamg'arma va vaqt bo'yicha chekli tanlash normasi. Qiymatni diskontlash. Investitsiyani hisoblashdagi diskonlangan qiymat. Investitsiyaga talab. Investitsiyaga inflyasiyaning ta'siri. Asosiy fondlarning joriy xarajatlarini va istiqboldagidaromadini baholash. Hududiy investitsiya dasturlariga kirgan loyihalar va ularni moliyalashtirish manbalari. Ziyon miqdorini aniqlash. Ichki va tashqi investitsiya. investitsiya sohasidagi qaror qabul qilish mezoni. Investitsiya samaradorligi. Obligatsiya qiymati va undan keladigan daromad. Muddatsiz obligatsiya. Er bozori, er taklifi, er rentasi.
M15	**Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish** Transaksion harajatlar tushunchasi. Axborot qidirish harajati. Muzokara olib borish va shartnoma to'zish harajatlari. O'lchash bilan bog'liq harajatlar. Mulk egasini himoya qilish va spesifikasiya harajatlari. Opportunistik harakatlari harajatlari. Kouz teoremasi. Tashqi samaralar yoki eksternalilar (externalites). Ijobiy va salbiy tashki samaraga ta'sir qilish. Ijtimoiy ne'mat. Bozor iqtisodiyotini tartibga solishda davlatning roli.
M16	**Davlatning bozorga ta'sirini baholash va raqobatlashgan bozor samaradorligi** Iste'molchi ortikchaligi. Ishlab chiqaruvchi ortikchaligi. Iste'molchi va ishlab chiqaruvchi ortikchaligidan foydalanish. Narx davlat tomonidan nazorat qilinganda elastik bo'lmagan talabdagi yo'qotishlar. Narx muvozanat narxidan yuqori belgilangandagi ishlab chiqaruvchilar va iste'molchilarning yo'qotishlari. Minimal narx o'rnatilishi natijasidagi yo'qotishlar. Barqaror narxlarni ushlab turish. Narxni barqaror bo'lishini ta'minlash. Ishlab chiqarishni cheklash (ishlab chiqarish kvotasi). Solikni uzoq va qisqa muddatli ta'siri. Raqobatlashgan bozor samaradorligi.
M17	**"Makroiqtisodiyot"faniga kirish. Makroiqtisodiyot va chegaralangan resurslar.** Iqtisodiyot tushunchasi. Dastlabki makroiqtisodiy tahlil elementlari, "Kene jadvali". Iqtisodiyotga davlat aralashuvining zarurligi. Keyns nazariyasining

	mohiyati. Makroiqtisodiyot fanining shakllanishi. Fanning predmeti va obyekti. Asosiy makroiqtisodiy muammolar. Uy xo'jaliklari, firmalar, davlat va tashqi dunyo makroiqtisodiyot subyektlari sifatida. Makroiqtisodiyotning iqtisodiyot sohasidagi boshqa fanlar bilan aloqadorligi. Makroiqtisodiyot va mikroiqtisodiyot. Makroiqtisodiyot fanining tadqiqot usullari. Agregatlashning afzalliklari va kamchiliklari. Makroiqtisodiy modellar. Yopiq va ochiq iqtisodiyot. Endogen va egzogen o'zgaruvchilar. Doiraviy aylanish modeli. "Daromadlar-xarajatlar" va "resurslar-mahsulotlar" oqimi. Qarama-qarshi oqimlar o'rtasidagi tenglikning buzilishi sabablari. Makroiqtisodiyot subyektlarining o'zaro aloqalari, maqsad va funksiyalari. "Oqimdan chetga chiqish" va "chetdan oqimga qo'shilish"lar. Makroiqtisodiy siyosat ko'rinishlari.
M18	**Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar va ularni hisoblash** Milliy iqtisodiyotni tahlil qilishda qo'llaniladigan ko'rsatkichlar tizimi. Milliy hisoblar tizimining asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichi sifatida Yalpi ichki mahsulot (YaIM) ko'rsatkichining mohiyati. Iqtisodiy hudud. Rezident. Oraliq hamda yakuniy tovarlar va xizmatlar. Bozor baholari. YaIMni hisoblashning ishlab chiqarish usuli. Qo'shilgan qiymat, bir qiymatni ikki bor hisobga olishni istisno etish. YaIMni xarajatlar bo'yicha hisoblash. Shaxsiy iste'mol xarajatlari. Yalpi investisiyalar. Tovarlar va xizmatlarning davlat xaridi. Sof eksport. O'zbekiston Respublikasida YaIMning ishlab chiqarish hamda yakuniy iste'molga ko'ra tarkibi. YaIMni daromadlar buyicha hisoblash. Boshlang'ich daromadlarning taqsimlanishi va qayta taqsimlanishi. Yalpi milliy daromad. Sof ichki mahsulot. Sof milliy daromad. Shaxsiy daromad. Shaxsiy tasarrufdagi daromad. Iste'mol. Jamg'arish. Yalpi milliy tasarrufdagi daromad. Asosiy makroiqtisodiy ayniyatlar. Daromadlar va xarajatlar tengligi. Investisiyalar va jamg'armalar tengligi. Xususiy, davlat va tashqi dunyo jamg'armalari. Nominal va real YaIM. Baholar indekslari. YaIM deflyatori (Paashe indeksi). Iste'mol narxlari indeksi (INI). Fisher indeksi. YaIMni hisoblash usullarini takomillashtirish zaruriyati va yo'nalishlari.
M19	**Bozor iqtisodiyotining davriy rivojlanishi. Ishsizlik** Iqtisodiy davrlarning mohiyati. Iqtisodiy tebranishlarning sabablari: Ilmiy texnika taraqqiyoti. Siyosiy hodisalar. Jahon bozorida eyergoresurslar narxlarining o'zgarishi. Tabiat hodisalar. Talab va taklif o'rtasidagi nisbat. Yalpi xarajatlardagi o'zgarishlar. Iqtisodiy davrlarning bosqichlari va ularning tavsifi. Iqtisodiy tebranishlarning turli tarmoqlarga ta'siri. Iqtisodiy tebranishlarning hozirgi kundagi xususiyatlari. Moliyaviy-iqtisodiy inqirozlar. Iqtisodiy tebranishlarga bozorlardagi monopol tuzilmalar, davlatning taribga soluvchilik roli, ilmiy texnika taraqqiyoti va ishlab chiqarishnig baynalminallashuvi ta'siri. Ishsizlik tushunchasi. Ish bilan bandlar va ishsizlar. Ishsizlikning neoklassik va keynscha konsepsiyalari. A. Piguning neoklassik konsepsiyasi. Real ish haqi, ish kuchi taklifi va unga talab. Ishsizlikning keynscha konsepsiyasi. Majburiy ishsizlik. Bandlilik multiplikatori. Ishsizlik turlari va ish bilan to'la bandlik.

	Ishsizlikning haqiqiy va tabiiy darajasi. Potensial va xaqikiy YaIM. Ishsizlikning iqtisodiy oqibatlari. Ouken konuni. Ishsizlikning ijtimoiy oqibatlari. O'zbekiston Respublikasida yangi ish o'rinlar yaratish va aholining ish bilan bandligini ta'minlash siyosatining xususiyatlari va yo'nalishlari.
M20	**Inflyasiya va antiinflyasiya siyosati** Inflyasiya: mohiyati, hisoblanishi va turlari. Inflyasiya sur'ati. Inflyasiyaning sabablari, puling miqdoriy nazariyasi. Pul massasining ko'payishi. Pulning aylanish tezligi ortishi. Mahsulot ishlab chiqarish hajmlarining pasayishi. Iqtisodiyotdagi monopolizm darajasi. Davlat xarajatlari. Inflyasion soliq. Inflyasiyaning sur'atlariga ko'ra turlari. Talab inflyasiyasi: mohiyati va modeli. Inflyasion kutish. Inflyasiyaning kritik nuqtasi. Xarajatlar inflyasiyasi: mohiyati va modeli. Firmalar monopolizmi va kasaba uyushmalari monopolizmi. Xomashyo va energiya baholarining o'sishi. Talab va taklif inflyasiyasining qo'shilish modeli. Inflyasion spiral. Ochiq va bosib turilgan inflyasiya. Bozor mexanizmi deformasiyasi. Baho signallarining buzilishi. Kutilgan va kutilmagan inflyasiya. Inflyasiya va foiz stavkalari. Fisher samarasi. Inflyasiyaning ijtimoiy oqibatlari. Inflyasiya va ishsizlik. Fillips egri chizig'i. Inflyasiya sur'ati va ishsizlik darajasi o'rtasidagi optimal mutanosiblik. Antiinflyasiya siyosatining mohiyati, vositalari. "Karaxt qilib davolash" va gradualizm. Adaptasiya syosati. Baholar va daromadlar siyosati. O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotidagi inflyasiya jarayonlari va antiinflyasiya siyosati xususiyatlari.
M21	**Yalpi talab – yalpi taklif modeli** Yalpi talab tushunchasi. AD egri chizig'i. Baho omillari. Foiz stavkasi samarasi. Boylik samarasi va import xaridlari samarasi. AD egri chizig'i trayektoriyasi. Pulning miqdoriy nazariyasi. Baholar darajasi va yalpi talab o'rtasidagi teskari bog'liqlik. Bahodan boshqa omillarning yalpi talabga ta'siri. Iste'mol xarajatlaridagi, investisiya xarajatlaridagi, davlat xarajatlaridagi va sof eksportdagi o'zgarishlar. Yalpi taklif tushunchasi va egri chizig'i. Resurslar bahosning o'zgarishi. Unumdorlikning o'zgarishi. Soliqlarning o'zgarishi. Yalpi taklifdagi o'zgarishlar. Yalpi taklifning klassik modeli. Nominal kattaliklarning o'zgaruvchanligi. Real kattaliklarning qat'iyligi. AS egri chizig'ining vertikalligi. AS egri chizig'ining ishlab chiqarish omillari va texnologiyalar ta'sirida siljishi. Yalpi taklifning keynscha modeli. Nominal kattaliklarning nisbatan qat'iyligi. Real kattaliklarning nisbatan o'zgaruvchanligi. Yalpi talab ta'sirida yalpi taklif egri chizig'idagi siljishlar. Baholarning muvozanatli darajasi. Ishlab chiqarishning muvozanatli hajmi. Umumiy muvozanat tushunchasi. Valrasning umumiy muvozanat tenglamasi. AD-AS modelida muvozanatning ta'minlanishi mexanizmi. Talab shoklari. Taklif shoklari. Yalpi taklif o'zgarishining oqibatlari. Barqarorlashtirish siyosati. Pul taklifi va davlat xarajatlarining o'zgartirilishi
M22	**Iste'mol, jamg'arish va investisiya funksiyalari** Yalpi talab komponentlari orasida iste'molning o'rni. Iste'mol funksiyasining algebraik va grafik ko'rinishi. "Asosiy psixologik qonun". Avtonom iste'mol. Daromad (shaxsiy tasarrufdagi daromad) va iste'mol o'rtasidagi o'zaro

	bog'liklik. Jamg'arish funksiyasi va grafigi. Foiz stavkasi va jamg'arish. Xususiy, davlat va tashqi dunyo jamg'armalari.Iste'molga (ARS) va jamg'arishga o'rtacha moyillik (APS). Iste'molga (MRS) hamda jamg'arishga (MPS) chegaraviy moyillik. O'zbekiston Respublikasida ise'mol va jamg'arish jarayonlari xususiyatlari. Investisiya tovarlariga talabining yalpi talabdagi o'rni. Avtonom investisiyalar. Foiz stavkasi. Kutilayotgan sof foyda normasi. Tobin koeffisenti. Investisiyalarga talab funksiyasi. Investisiyalar dinamikasini belgilovchi boshqa omillar. Akselerator modeli. To'liq investisiya funksiyasi. Investisiyalashga chegaraviy moyillik. Investisiyalarning beqarorligini belgilovchi omillar. O'zbekiston Respublikasi investisiya siyosatining o'ziga xos xususiyatlari.
M23	**Keynsning tovarlar va xizmatlar bozorida makroiktisodiy muvozanat modeli** Klassik makroiqtisodiy muvozanat nazariyasi tanqidi. Keynsning makroiqtisodiy muvozanat nazariyasi. Bozor mexanizmi tomonidan yalpi talab va yalpi taklif muvozanati ta'minlanishining doimiy emasligi. "Investisiya-jamg'arish" modeli. Investisiyalash va jamg'arish rejalarining turlicha ekanligi. "Daromadlar - xarajatlar" modeli – Keyns xochi. Haqiqiy va rejalashtirilgan xarajatlar. Modelni tuzishdagi asosiy shartlar. Sof eksport funksiyasi. Importga chegaraviy moyillik. Modelda makroiqtisodiy muvozanatga erishish mexanizmi. Tovar moddiy zahiralarining rejalashtirilmagan o'zgarishlari.Haqiqiy investisiyalar va rejalashtirilgan investisiyalar tengligi. Zahiralarning o'zgarishi. Avtonom xarajatlar dinamikasi va uning ta'sirida muvozanatli YaIM hajmining o'zgarishi. Multiplikator samarasi. Avtonom xarajatlarning multiplikasiyasi mexanizmi. Iste'molga chegaraviy moyillik va multiplikasiya samarasi. Multiplikator formulasi. Resession va inflyasion uzilish.
M24	**Pul bozorida muvozanat** Pul tushunchasi va funksiyalari. Pul agregatlari: M1, M2, M3, L, "kvazi pullar". Pulga talabga monetarcha yondoshuv. Fisher va Kembrij tenglamalari. Pulning aylanish tezligi. Baholar darajasi, real YaIM hajmi va pulga talab. Pulga bo'lgan real talab. "Pul mablag'larining real zahirasi". Pulga talabning keynscha nazariyasi - likvidlilikni afzal ko'rish nazariyasi. Bitimlar uchun, ehtiyotkorlik shartiga ko'ra va mulk sifatida pulga (spekulyativ) talab. Pulni saqlashning muqobil qiymati. Pulga spekulyativ talab va qimmatli qog'ozlar daromadliligi darajasi o'rtasidagi teskari bog'liqlik. Pulga talab funksiyasi. Pulga talab egri chizig'i grafigi. Fisher samarasi. Nominal foiz stavkasi va pulga talab. Pulga talabga portfelli yondoshuv. Aktivlar portfelining tarkibi, unda naqd pulning ulushi. Jamg'arilgan boylik hajmi va pulga talab. Pul taklifi. Naqd pullar va depozitlar. Tijorat banklari tomonidan "pul massasining yaratilishi". Kredit multiplikasiyasi. Depozitlarni majburiy zahiralash normasi. Majburiy va ortiqcha zahiralar. Bank multiplikatori. Pul taklifining qisqartirilgan modeli. Pullarning depozitlardan naqd pullarga oqib o'tishi, deponentlash koeffisenti. Pul bazasi. Pul multiplikatori. Pul taklifining kengaytirilgan modeli. Markaziy Bank tomonidan pul taklifini nazorat qilish va

	tartibga solish vositalari. Baholar darajasi qayd qilingan va daromadlarning belgilangan darajasi sharoitda pul bozorida qisqa muddati muvozanat. Foiz stavkasi va pul massasining muvozanatli darajalari o'zgarishiga daromadlar darajasi va pul taklifi o'zgarishining ta'siri. Pulning likvidliligi egri chizig'i (LM)- Xansen modeli. Keynscha pul siyosatining mohiyati. Likvidlilik tuzog'i. Likvidlilik tuzog'i sharoitida pul siyosatining samarasizligi. Pul bozorida uzoq muddatli muvozanat.
M25	**Davlat byudjeti. Soliqlar** Davlat byudjetining mohiyati, tarkibi va funksiyalari. Daromadlarni qayta taqsimlash. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish va rag'batlantirish. Fan-texnika taraqqiyotini rag'batlantirish. Ijtimoiy siyosatni moliyaviy ta'minlash. Pul mablag'larining markazlashgan fondlarini tashkil etish va foydalalanilishi ustidan nazorat. Davlat byudjeti daromadi. Davlat nobyudjet jamg'armalari. Konsolidasiyalashgan byudjet. Soliqlar. Soliqlarning turlari, funksiyalari. Davlat byudjeti daromadlarining soliqlar turlari bo'yicha tarkibi. Soliq siyosati. Soliqqa tortish mezonlari. Adolatlilik. Samaradorlilik. To'lovga qodirlilik. Soliq yuki. Laffer egri chizig'i. Chegaraviy soliq stavkasi. Davlat byudjeti xarajatlari. Davlatning iqtisodiyotda ishtiroki darajasi. Vagner qonuni. Ne'matlarni iste'mol qilish jarayonidagi tashqi samaralar. Ijobiy va salbiy samaralar. Byudjet taqchilligi. O'zbekiston Respublikasi davlat byudjetining daromadlari va xarajatlari tarkibi.
M26	Byudjet-soliq (fiskal) siyosati: mohiyati, maqsadlari, vositalari. Rag'batlantiruvchi va cheklovchi fiskal siyosat. Yopiq va ochiq iqtisodiyotda davlat xarajatlari multiplikatori. Soliq multiplikasiyasi mexanizmi. Soliq multiplikatori. Balanslashgan byudjet multiplikatori. Soliqlarni kamaytirilishi samarasi va davlat xarajatlarini oshirilishi samarasi. Diskret fiskal siyosat. Davlat byudjeti taqchilligi va profisiti. Nodiskret fiskal siyosat. Avtomatik barqarorlashtirgichlar. Progressiv soliq tizimi. Davlat transfertlari tizimi. Davriy taqchillik va davriy profisit. Davlat byudjetining tarkibiy taqchilligi. Tarkibiy profisit. Taqchillikni moliyalash uslullari. Taqchillikni monetlashtirish va Oliver-Tanzi samarasi. Davlat obligasiyalarini chiqarish va siqib chiqish samarasi. O'zbekiston Respublikasibyudjet-soliq siyosatining o'ziga xos xususiyatlari.
M27	**Bank tizimi, pul-kredit siyosati** Bank tizimining tarkibi. Markaziy bank va tijorat banklarining funksiyalari. Banklarning asosiy operasiyalari va bozor iqtisodiyotidagi roli. Pul-kredit siyosatining mohiyati, pirovard maqsadlari va oraliq mo'ljallar. Majburiy zahira normasi. Hisob stavkasi (qayta moliyalash stavkasi). Ochiq bozordagi operasiyalar. Qayta sotib olish to'g'risida kelishuv (REPO). Qat'iy va yumshoq pul kredit siyosati. Pul kredit siyosatining ta'sirini ishlab chiqarish hajmiga yetkazish mexanizmi. Yetkazish mexanizmidagi buzilishlarning sabablari va oqibatlari. YaIMning o'sishi va pul-kredit siyosati. Pul-kredit siyosatining ko'zda tutilmagan salbiy samaralari. Pul-kredit va byudjet-soliq siyosatini muvofiqlashtirish muammolari, siqib chiqarish samarasi
M28	**Iqtisodiy o'sishning umumiy tavsifi.Neokeynscha modellari va neoklassik**

	modellari Iqtisodiy o'sish tushunchasi, ahamiyati. Ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chizig'i. Ishlab chiqarishning potensial hajmi dinamikasi. Iqtisodiy o'sishning o'lchanishi, real YaIM va aholi jon boshiga to'g'ri keladigan real YaIM dinamikasi. Ekstensiv va intensiv iqtisodiy o'sish. Ekstensiv o'sishning resurs, texnologik va ekologik cheklovlari. Iqtisodiy o'sishning taklif, talab va taqsimot omillari. Ishlab chiqarishning moddiy-ashyoviy omillari. Mehnat unumdorliginini oshiruvchi omillar. Iqtisodiy o'sish modellarining mohiyati va ahamiyati. Iqtisodiy o'sishnig neokeynscha modellarining o'ziga xos xususiyatlari, kapitalning chegaraviy unumdorligining doimiyligi, ishlab chiqarish omillarining substitut emasligi. Ye. Domar modeli. Talab va taklif muvozanati tenglamasi. R Xarrod modeli. Ishlab chiqarish va investisiya hajmlari o'rtasidagi bog'liqlik modeli. Noklassiklar tomonidan iqtisodiy o'sishning keynscha nazariyasi tanqidi. Robert Solou modeli, modelda yalpi taklif funksiyasi. Kobb-Duglasning ishlab chiqarish funksiyasi. Solou modelida texnik taraqqiyot va kapital bilan qurollanganlikning barqaror darajasi. Jamg'arish normasi va E. Felpsning "oltin qoida" si. Jamg'arish normasini o'zgartirish siyosati. Texnik taraqqiyotni rag'batlantirish. A.Lyuisning iqtisodiy o'sish modeli.
M29	Xalqaro savdoning zarurligi va ko'rinishlari. Jahon iqtisodiyotida xalqaro savdo ko'lamlarining ortib borishi. A. Smitning mutlaq ustunlik nazariyasi. Mutlaq xarajatlardagi farq. Tashqi savdodan yutuq. D.Rikardoning nisbiy ustunlik nazariyasi. Turli tovarlarni ishlab chiqarish xarajatlari o'rtasidagi nisbat. Ishlab chiqarish xarajatlari va o'rin almashtirish xarajatlari doimiyligi shartlari. Ishlab chiqarish imkoniyatlari egri chiziqlari. To'liq ixtisoslashish. O'rin almashtirish xarajatlarining ortib borishi. Qisman ixtisoslashishdan maksimal manfaat ko'rish. Xeksher-Olin nazariyasi. Ishlab chiqarishning ortiqcha va taqchil omillari. Mamlakatda va tashqi davlatlarda omillar o'rtasidagi nisbat darajasi. "Leontyev paradoksi (taajjubi)". M Porter nazariyasi, raqobat ustunligini belgilovchi omillar. Jahon bozorida talab va taklif. Muvozanatli baho. Manfaatlarning taqsimlanishi.
M30	**Tashqi savdo siyosati** Tashqi savdo siyosati: mohiyati va maqsadlari, usullari. Tarif va notarif usullari. Import tariflari. Tariflarning baholar darajasi, iste'molchilar va ishlab chiqaruvchilarga ta'siri. Davlat ko'rgan yutuq. Milliy farovonlikning sof yo'qotilishi. Ta'riflarni yoqlovchi hamda ularga qarshi fikrlar. Yangi paydo bo'lgan tarmoqlarni himoya qilish. Ichki bandlilik va davlat daromadlarining o'sishi. Dempingdan himoya. Resurslarni raqobatbardosh bo'lmagan sohalarga yo'naltirish. "Optimal tarif" Ishlab chiqaruvchilarga subsidiyalar. Tarifga nisbatan afzalliklari, kamchiliklari va qo'llash muammolari. Eksportga bojxona bojlari: qo'llashdan kutilgan maqsadlar, aholi turmush darajasi, ishlab chiqaruvchilar va davlat manfaatlariga ta'siri. Eksportni «ixtiyoriy" cheklash: mohiyati va qo'llanishining iqtisodiy natijalari. Eksport subsidiyalari va kompensasiyalovchi import bojlari. Import kvotalari. Kvotalashning iste'molchilar, ishlab chiqaruvchilar va davlat manfaatlariga ta'siri. Import lisenziyalarini taqsimlash uslublari. O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo

	siyosatining o'ziga xos xususiyatlari. Belgilovchi shart-sharoitlar va ustuvorliklar. Tashqi savdo dinamikasi, tovarlarga ko'ra tarkibi va diversifikasiyalash.
M31	**To'lov balansi** To'lov balansi tushunchasi, makroiqtisodiy roli, tuzish tamoyillari. Iqtisodiy hudud. Rezident. Ikki bor yozuv. Kredit. Debet. Operasiyalar bahosi. Tashqi savdo balansi. Joriy operasiyalar balansi. Tovarlar eksporti va importi. Omildan olingan daromadlar. eksportga va importga o'xshash operasiyalar. Sof joriy transfertlar. Joriy operasiyalar balansi qoldig'i va uni makroiqtisodiy tartibga solish. Kapital xarakati va moliyaviy operasiyalar balansi. Sof xorijiy investisiyalar va kreditlar. Aktivlarni sotish va sotib olish. To'lov balansi tarkibiy qismlari o'rtasidagi aloqadorlik. Ichki va tashqi balans. To'lov balansi tahlili. To'lov balansi taqchilligi. To'lov balansini makroiqtisodiy tartibga solish. Markaziy Bankning rasmiy valyuta zahiralari bilan operasiyalari. To'lov balansi inqirozi va undan chiqish. Almashinuv kursining o'zgartirilishi.
M32	**Ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosat** Ochiq iqtisodiyotda muvozanatli ishlab chiqarish hajmi. Ochiq iqtisodiyotda yalpi ishlab chiqarish hajmi. Ichki xarajatlar va savdo balansi. Sof eksport. Ichki xarajatlar va milliy ishlab chiqarish hajmi.Eksport va importning milliy iqtisodiyotga ta'siri. Eksport va import o'rtasidagi bog'liqlik. Sof eksport va muvozanatli ishlab chiqarish hajmi. Ochiq iqtisodiyot uchun Keyns xochi. Mandell-Flemingning ochiq iqtisodiyot modeli. Ochiq iqtisodiyotda pul-kredit siyosati. Qayd qilingan valyuta kursi va kapitalning yuqori mobilligi sharoitida pul-kredit va fiskal siyosat. Fiskal siyosatning samaraliligi. Devalvasiyaning ishlab chiqarish hajmiga ta'siri. Kapitalning past mobilligi sharoitida pul-kredit va fiskal siyosat. Erkin suzib yuruvchi valyuta kursi sharoitida iqtisodiy siyosat.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: seminar (S)

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.

A1	Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar va ularni hisoblash.
A2	Bozor iqtisodiyotining davriy rivojlanishi. Ishsizlik.
A3	Inflyasiya va aksilinflyasiya siyosati.
A4	Yalpi talab-yalpi taklif modeli.
A5	Iste'mol, jamg'arish va investisiya funksiyalari.
A6	Keynsning tovarlar va xizmatlar bozorida makroiqtisodiy muvozanat modeli
A7	Pul bozorida muvozanat
A8	Davlat byudjeti. Soliqlar.
A9	Byudjet-soliq siyosati
A10	Bank tizimi. Pul-kredit siyosati.

A11	Iqtisodiy o'sishning umumiy tavsifi va neokeynscha modellari.
A12	Iqtisodiy o'sishning neoklassik modellari.
A13	Xalqaro savdo nazar
A14	Tashqi savdo siyosati.
A15	To'lov balansi
A16	Valyuta kursi
A17	Ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosat

IV. **Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar**

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular /

"Mikroiqtisodiyot va makroiqtisodiyot" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1.	Bozor iqtisodiyotida talab va taklifning ahamiyati.
2.	Ishlab chiqarish xarajatlari.
3.	Aholi daromadlari.
4.	Xususiy talab va bozor talabi.
5.	Elastiklik koffitsienti yordamida bozor talabini baholash.
6.	Ishlab chiqarish hajmi samarasiga ko'ra firmaning optimal o'lchamini aniqlash.
7.	Ishlab chiqarish omillari va ishlab chiqarish omillarining chekli mahsudorligining kamayish qonuni.
8.	Firma foydasini aniqlash va uni maksimallashtirish.
9.	Raqobatlashgan monopol bozor, ustun jihatlari va kamchiliklari.
10.	Iste'molchining bozordagi harakati.
11.	Raqobatlashgan bozorda harakat qiluvchi firma daromadlari.
12.	Bozor muvozanati va uning ahamiyati.
13.	Talabning elastiklik turlari.
14.	Budjet chegarasi va budjet chizig'i.
15.	Doimiy va o'zgaruvchan xarajatlar. Raqobatlashuvchi firmaning foydasi va daromadlari.
16.	Raqobatlashgan bozorda firmaning muvozanati.
17.	Firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati.
18.	Tadbirkorlik shakllari.
19.	Noaniqlik va tavakkalchilik.
20.	Milliy hisobchilik tizimidagi asosiy institutsional sektorlar va hisoblar.
21.	O'zbekiston Respublikasida YalM ning ishlab chiqarish tarkibi tahlili.
22.	O'zbekiston Respublikasida YalMning xarajatlarga ko'ra tahlili.
23.	O'zbekiston Respublikasi rivojlanishining. makroiqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili.
24.	Mikroiqtisodiy ayniyatlar.
25.	Nominal va real YalM.
26.	Tabiiy ishsizlik nazariyasi.

"Mikroiqtisodiyot va makroiqtisodiyot" fani talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalalar, iqtisodiy hodisa va jarayonlarga uslubiy yondashuv hamda ilmiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. Keltirilgan mavzular bo'yicha talabalar olib borayotgan tatqiqotlar,milliy iqtisodiyotning dolzarb muammolariga qaratlib talabalr tomonidan amaliy ishlashni talab etib bu xol ularda iqtisodiyot amaliyotida amaliy ko'nikmalarni, to'g'ri iqtisodiy fikirlashni shakillanishiga sabab bo'ladi.Bu holat **mustaqil ta'limda** nazarda tutilgan mavzular doirasida talabalar ish olib borishadi.Fan bo'yicha mustaqil ta'limda talabalar yuqorida keltirilgan mavzulardan tashqari o'z xoxishlariga ko'ra boshqa mavzudagi muammolarni ochib berish imkoniyatiga ega.Fan bo'yicha tavsiya etilgan mavzularni har biri to'g'risida talabalar o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida keltirilgan.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • ochiq iqtisodiyotda makroiqtisodiy siyosatni amalga oshirish xususiyatlari iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilishda makroiqtisodiy modellarni qo'llashni haqida ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi;*** • ochiq iqtisodiyot sharoitida makroiqtisodiy jarayonlarning kechishi hamda makroiqtisodiy siyosatning o'ziga xos xususiyatlarini, milliy va jahon iqtisodiyoti darajasida bozor mexanizmi qanday amal qilishini izohlab berish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*** • Talaba iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish; iqtisodiy muammolarini hal etish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar to'plash va ulardan foydalanish ***malakasiga ega bo'lishi kerak.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • elektron materiallar • keys-texnologiyalar • vizual, muammoli, mualliflik ma'ruzalari, ikki tomonlama tahlil, Insert, klaster, «Venna», sinkveyn va boshqalardan foydalanish
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

Asosiy adabiyotlar:

1. B.T.Salimov, M.S.Yusupov. Mikroiqtisodiyot-2. Darslik. –T.: «Innovatsion rivojlanish nashriyot matbaa uyi», 2021 – 296 b.
2. Salimov B.T., Mustafakulov Sh.I., Yuldashev G`.T., Sultanov B.T. "Mikroiqtisodiyot". Masalalar to`plami. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2018-yil. - 206 bet.
3. M.A.Erxonova. Mikroiqtisodiyot-2 fani bo'yicha o'quv-uslubiy majmua. Ma'ruza mashg'uloti uchun. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2018 yil, 206 bet.
4. Axmedov D.Q., Ishmuxamedov A.E., Jumayev Q.X., Djumayev Z.A. Makroiqtisodiyot. O'quv qo'llanma. T.: «O'zbekiston yozuvchilar uyushmasining Adabiyot jamg'armasi nashriyoti», 2004

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2023. – 46 b.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2022 yil 28 yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" gi PF-60-sonli Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi PF-158-son Farmoni. Toshkent sh., 2023-yil 11-sentabr, www.lex.uz
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnimasi.Xalq so'zi, 29.12.2021.
4. Shodmonov Sh.Sh., Muxammedov M.M., Kamilova N.A Ekonomicheskaya teoriya. Uchebnik dlya bakalavrov – T.: "Iqtisodiyot - moliya" 2021. – 452
5.Abel E., Bernake B. Makroekonomika. Uchebnik. 5-ye izd.-SPb.:Piter, 2009
6.Agapova T.A., Seregina S.F. Makroekonomika. Uchebnik. M.: «Delo i Servis», 2005.
7. Vechkanov G.S., Vechkanova G.R. Makroekonomika; Uchebnik dlya vuzov. S Pb.: Piter, 2009.
8. Dornbush R. "Macroeconomics" - Boston. Mcgraw-Hill, 2001.
9. Kiselyova Ye.A. Makroekonomika: Kurs leksiy. M: Izd-vo Eksmo, 2007.
10. Menkyu N.G. Prinsipы makroekonomiki. Uchebnik. SPb.: Piter, 2009.
11. Samuelson, Pol E., Nordxaus, Vilyam D. Makroekonomika. Uchebnoye posobiye. M.: OOO «I.D. Vilyams», 2009.
12. Tarasevich L.S., Grebnikov P.I., Lusskiy A.I. Makroekonomika: Uchebnik. M.: Vыssheye obrazovaniye», 2006.

Axborot manbalari (saytlar):

. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
2. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
3. www.economist.com
4. www.worldeconomics.com
5. www.tradingeconomics.com
6. http://grad-schools.usnews.rankingsandreviews.com / best-graduate-schools / top-humanities-schools/economics-rankings
7. www.ereport.ru - Obzornaya informatsiya po mirovoy ekonomike
8. www.stplan.ru - ekonomika i upravlenie
9. www.catback.ru - nauchnie stati i uchebnie materiali po ekonomike

Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustdagidagi 1 -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Fan/modul uchun mas'ullar:

1. J.K.Boymurodov – Sharof Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasi assistenti
2. SH.S.Sharifov – Sharof Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasi dotsenti, i.f.n.
3. Sh.B.Sharipov – Sharof Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslari va mahalla taraqqiyotini boshqarish instituti, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasi dotsenti, i.f.f.d.

Taqrizchilar:

1. B.U.Bozorov – SamDU, "Inson resurslarini boshqarish" kafedrasi dotsenti, (ichki).
2. SH.A.Sultonov – SamISI, "Iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi (tashqi).

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:

Rais: **N.U.Arabov**

Kafedra mudiri: **A.N.Nizamov**

Institut direktori: **Sh.D. Djurakulov**

Sh. Rashidov nomidagi SamDU O'quv ishlari bo'yicha 1-prorektor: **A. S. Soleyev**

Sh.Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslarini boshqarish fakulteti Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasi dotsenti,ma'sul I.X.Nasimov tomonidan tuzilgan "Mikroiqtisodiyot " fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi o'quv rejaga mos ravishda tuzilgan bo'lib unda qaysi mavzularni auditoriyada va qaysi mavzularini mustaqil ta'lim shaklida o'tish batafsil yoritib berilgan.Ma'ro'za va amaliy darslarda mikroiqtisodiy ta'limotning kelib chiqish tarixi fannning predmeti va vazifalari o'rganish usullari batafsil o'rganib chiqish lozimligi ko'rsatilgan.

Talabalarga mikroiqtisodiyotning mohiyati va mazmuni,nazariy asoslari,mikroiqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini,rejalashtirish,tahlil etish to'g'risida tegishli tasavvurga ega bo'lishlari lozim.O'qituvchining dars jarayonidagi asosiy vazifasi talabaning o'qish jarayonidagi o'zlashtirish qobiliyatini oshirish,talabada mikroiqtisodiyot fani yuzasidan umumiy tasaffur va ta'lim iqtisodiy bilimlar bazasiga ega bo'lishlari,sohalariga oid sodda amaliy masalalar uchun xisoblash modellarini tuzish, keng jalb etish,zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimidan keng foydalanishni ham nazariy,ham amaliy tomonlarini,iqtisodiyot sub'ektlarning faoliyatini o'rganish usullari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishga amaliy yordam beradi.

"Mikroiqtisodiyot" fanini o'rganishda qo'llaniladigan ilg'or ta'lim texnologiyalarni va metodlarini qo'llagan holda, o'quv jarayonlarini tokomillashtirish nazarda tutilgan.Talabaning ushbu fanni mukammal o'rganib olish uchun qo'yilgan talablar ushbu dasturda o'z aksini topgan.

Fanni o'zlashtirish jarayonidagi zarur bo'lgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ham keltirilgan.Ayrim mavzularni o'rganish jarayonida kafedra a'zolarining metodik, me'yoriy hujjatlari va qo'llanmalari foydalanish uchun tavsiya etilgan.SHu bilan birga,mamlakatimizda ishlab chiqarilgan ohirgi qonun- qoidalar, axborot manbalari (saytlar) tavsiya etilgan.

Xulosa qilib aytganda, "Mikroiqtisodiyot"fanidan tuzilgan fan dasturi kafedrada muhokama qilingan ichki taqriz mavjud,fakultetning o'quv uslubiy kengashida muhokama qilinib o'quv jarayonida qo'llash uchun tavsiya etiladi.

SamDU "Inson resurslarini boshqarish"

kafedrasi dotsenti,i.f.n. **Bozorov B.U.**

Sh.Rashidov nomidagi SamDU Inson resurslarini boshqarish fakulteti Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrasi dotsenti,ma'sul I.X.Nasimov tomonidan tuzilgan "Mikroiqtisodiyot " fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi o'quv rejaga mos ravishda tuzilgan bo'lib unda qaysi mavzularni auditoriyada va qaysi mavzularini mustaqil ta'lim shaklida o'tish batafsil yoritib berilgan.Ma'ro'za va amaliy darslarda mikroiqtisodiy ta'limotning kelib chiqish tarixi fannning predmeti va vazifalari o'rganish usullari batafsil o'rganib chiqish lozimligi ko'rsatilgan.

Talabalarga mikroiqtisodiyotning mohiyati va mazmuni,nazariy asoslari,mikroiqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini,rejalashtirish,tahlil etish to'g'risida tegishli tasavvurga ega bo'lishlari lozim.O'qituvchining dars jarayonidagi asosiy vazifasi talabaning o'qish jarayonidagi o'zlashtirish qobiliyatini oshirish,talabada mikroiqtisodiyot fani yuzasidan umumiy tasaffur va ta'lim iqtisodiy bilimlar bazasiga ega bo'lishlari,sohalariga oid sodda amaliy masalalar uchun xisoblash modellarini tuzish, keng jalb etish,zamonaviy axborot-kommunikatsiya tizimidan keng foydalanishni ham nazariy,ham amaliy tomonlarini,iqtisodiyot sub'ektlarning faoliyatini o'rganish usullari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishga amaliy yordam beradi.

"Mikroiqtisodiyot" fanini o'rganishda qo'llaniladigan ilg'or ta'lim texnologiyalarni va metodlarini qo'llagan holda, o'quv jarayonlarini tokomillashtirish nazarda tutilgan.Talabaning ushbu fanni mukammal o'rganib olish uchun qo'yilgan talablar ushbu dasturda o'z aksini topgan.

Fanni o'zlashtirish jarayonidagi zarur bo'lgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlar ham keltirilgan.Ayrim mavzularni o'rganish jarayonida kafedra a'zolarining metodik, me'yoriy hujjatlari va qo'llanmalari foydalanish uchun tavsiya etilgan.SHu bilan birga,mamlakatimizda ishlab chiqarilgan ohirgi qonun-qoidalar, axborot manbalari (saytlar) tavsiya etilgan.

Xulosa qilib aytganda, "Mikroiqtisodiyot"fanidan tuzilgan fan dasturi kafedrada muhokama qilingan ichki taqriz mavjud,fakultetning o'quv uslubiy kengashida muhokama qilinib o'quv jarayonida qo'llash uchun tavsiya etiladi.

SamISI dotsenti,i.f.n. **Sultonov Sh.A.**

KADRLAR BO'LIMI

IMZONI TASDIQLAYMAN
SamISI
KADRLAR BO'LIMI B'OSHLIG'I